

וכל דבר שהוא "שומר", ואף על פי שאינו "יד", כגון העור שיש עליו בשר⁽⁸⁾, שהעור שומר את הבשר שלא יופסד, הרי הבשר **ממא** באם נגע העור בשרץ, לפי שהעור מכניס את הטומאה לבשר, וכן העור **מממא**

ואינו מצטרף היד עם האוכל להשלים לשיעור של כביצה של האוכל, בכדי שהאוכל יקבל טומאה, או בכדי שהוא יטמא אוכל אחר.

יעקב [טהרות סימן ע] בשם המקור ברוך. ב. **התפארת יעקב** כתב, שיש נפקא מינה מה הדין כאשר יד של אוכל טמא נגעה ביד של אוכל טהור, שאם היד עצמה טמאה ומטמאת אחרים, ודאי שגם יד מטמאת יד. אך אם היד רק מעבירה את הטומאה, לא מצינו שהטומאה תעבור דרך שני ידות. ג. עוד כתב התפארת יעקב, שיש נפקא מינה האם היד צריכה הכשר במים, שאם היד רק מעבירה את הטומאה, בשביל להעביר טומאה אין צריך הכשר. אך אם היד עצמה טמאה הרי היא צריכה הכשר בשביל לקבל טומאה. [חילוק זה יתכן רק למ"ד אין יד להכשר, כלומר, שאם הוכשר היד לא הוכשר האוכל, וכן להיפך, שאם הוכשר האוכל לא הוכשר היד, שאם היד עצמה טמאה, כל אחד צריך הכשר בפני עצמו]. וראה עוד על חקירה זו **בקהלות יעקב** שם, ובחזון יחזקאל [בביאור דין ידות, הודפס בסוף סדר טהרות], ובקובץ **שיעורים** [חולין אות נח], ובספר הזכרון **להגר"ח שמואלביץ** עמוד תרכט מדברי הגרי"ז **גוסטמאן** [שדן על דברי רש"י כאן, שמתחילת דבריו משמע שהיד רק מעבירה את הטומאה, שכתב "מכנסת טומאה לאוכל", ומסיום דבריו משמע שהיד עצמה טמאה, שכתב "מקבל טומאה כאוכל עצמו", עיין שם]. וראה בסוף ספר **"חברותא"** למסכת עוקצין, **שיצא לאור לאחרונה**, בסיכום ששת הנושאים העיקריים למסכת עוקצין, סימן א.

8. רש"י כתב, כגון עור שכנגדו כזית בשר, וצריך ביאור מדוע כתב "כזית", הרי השיעור

"טמא" היינו שהיד מכניסה טומאה לאוכל, ו"מממא" היינו שהיד מוציאה טומאה מהאוכל לאחרים, ולפי ביאור הרמב"ם הוא להיפך, "טמא" היינו להוציא טומאה מהאוכל ליד לגבי לטמאות אחרים, ו"מממא" היינו להכניס טומאה לאוכל מחמת נגיעת היד בשרץ].

והטעם שרש"י והר"ש נדחקו לפרש שהמשנה מדברת על האוכל ולא על היד כמו שפירש הרמב"ם, ביארו האחרונים, שרש"י והרמב"ם נחלקו בחקירה המפורסמת, מה התחדש בדין "יד", שרש"י והר"ש למדו, שבדין יד התחדש שהיד מעבירה את הטומאה מהשרץ לאוכל ומהאוכל הטמא לאוכל טהור. אך ליד עצמה אין שייכות עם הטומאה כלל, שהרי אינה ראויה לאכילה, [וכן משמע מרש"י במסכת סוכה יג ב ועוד מקומות], ולכן הם לא יכלו לפרש את המשנה שמדובר על היד, שהיד טמאה ומטמאת, שהרי היד עצמה אינה טמאה כלל, אלא הנידון במשנה הוא על האוכל, שהוא הטמא והמטמא. אך הרמב"ם למד, שבדין יד התחדש, שהיד עצמה מקבלת טומאה ומטמאת אחרים, [וכן דייק המקדש דוד מדברי הרמב"ם פ"ה ה"ב], ולכן יכל הרמב"ם לפרש את המשנה כפשטותה, שהיד היא הטמאה והמטמאת.

ישנם כמה חילוקים לדינא בין שני הצדדים: א. האם יש איסור להכניס את היד הטמאה למקדש, שאם היד רק מעבירה את הטומאה, אך היא עצמה טהורה, אין איסור להכניס אותה למקדש, ואם היא עצמה טמאה אסור להכניס אותה למקדש. וראה מה שכתב על זה הקהלות